

ANTONI Mª ARAGO I CABAÑAS

Drets Reials per transmissions de domini en les vegueries de Camprodon i Besalú (Segle XIV)

Es recullen en la present comunicació les liquidacions de drets pertanyents a la corona i les confirmacions de domini, efectuades entre els anys 1328 i 1399 dins el territori de l'antic comtat de Besal. M'ha servit de font quasi exclusiva un llibre intítulat «Possessori dels feus de Catalunya», procedent de la Batllia general (1). Resumeix aquest volum un conjunt de 58 llibres de comptes dels batlles i procuradors dels feus, Ferrer de Lillet, Francesc Ça-Sala, Bernat Bertó, Pere Ça-Costa, Ramon Ça-Vall i Bernat Serra. El fet que la gran majoria d'aquells llibres no s'hagi conservat (2) aforga una valor supletòria de primera força als esmentats resums, que foren redactats, probablement, amb una finalitat administrativa secundària.

Del conjunt de dades que dona el llibre n'he extractat vora un centenar, referents a castells i llocs de la vegueria de Camprodon i sotsvegueria de Besalú, deixant de banda la vegueria de Figueres (3). En forma tabular he expressat: a) les parts interessades en la transacció; b) el tipus de transmissió; c) els feus i béns (castells, forces, masos, forns, molins, camps, etc.), o drets senyorials (delmes, joves, agrers, lleudes i drets de pas), objecte de transmissió; i d) les dades econòmiques (preu de venda, import de la liquidació, etcètera). El dret que apareix amb més freqüència es el del terç o foriscapi, que gravava les alienacions de caràcter feudal (4).

A través de les liquidacions i composicions pecuniàries es reflecteixen fidelment les incidències ocasionades per la divisió del domini eminent entre diversos senyors jurisdiccionals (5).

ANTONI Mª ARAGO I CABAÑAS

Contractants i any	Béns transmesos i acte jurídic	Quantitats	Foli
1328-1330 (6) F. 2 v. Gispert Des-Rech → Arnau Des-Puig, de Camprodon.	Mas Pujol, a Espinalba, parr. de Llanars. (V)	Liq.: el terç.	2 v.
Procurador reial → Bernat Ça-Vila, de Vic.	«Trilla» de terra, al terme de Milany. (E)	Cens: 1 gallina.	4
1336-1338 (7) Bernat de Vallespirans → Berenguer Forner, de Camprodon.	Mas «Ermengou», de Vila-llonga. Es té per R. Dez-Catllar, sota alou del rei. (V)	Liq.: ½ terç.	
G. Ça-Minyana → P. de Santa Maria de Besalú.	Mas Des-Pla i drets de la castlania de Muntrós, a Begudà, Sant Joan les Fonts, Santa Maria de Batet i Sant Pere de Montagut. (Vg)	Preu: 8.000 ss.	8 v.
G. Ça-Minyana → G. de Consell, de Begudà.	Unes cases a la Cellera de Begudà. (E)		9 v.
1341-1344 (8) Sibilia, filla d'en Berenguer			
Ça-Buada, de Sant Martí de Solamal → R. Bianya, de Camprodon.	Mas Ça-Coma de Bolós i masoveria de Ça-Costa, a Santa Maria de Bolós. (C)	[Liq.: 50 ss.] (9)	9 v.
Marc de Montagut, fill de Francesc de Montagut i de Elisenda, castlans de Castellfollet, de Montagut i de Muntrós → Elisenda, sa mare.	La quarta part de les rendes de dits castells i la sisena part de les rendes de les paròquies de Montagut i de Santa Maria Des-Catllar; masos de Canadell, Guill i Hereter, de Sant Joan, i censos de vi i d'oli en el mas «Lobera», de Sant P. de Montagut. (C)	Comp.: 1.000 ss.	10
El vescomte de Rocabertí → P. Arnau de Muntpalau.	Castell de Beuda. (C)	Comp.: 2.000 ss.	11
Ermessenda de Cartellá, mare de la vescomtessa de Rocabertí.	Castells de l'honor «d'Ostolers», i altres. (L)	Comp.: 20.000 ss.	11
La vescomtessa de Rocabertí → Francesc de Rocabruna.	Castell de Cavallera i uns masos dins el terme. (V)	Preu: 60.000 ss. Liq.: el terç (6).	11 v.
Dalmau Ça-Minyana i el seu fill → R. i P. Ça-Nou, germans, de Camprodon.	Tercera part del delme de Sant Martí de Vilallonga. (V)	Liq.: el terç (7).	11 v.
Dalmau Ça-Minyana i son fill → Simon Des-Vall.	Quarta part del terç del delme de Vilallonga. (V)	[Preu: 20.000 ss.] [Liq.: 1.111 ss. 1 d.]	11 v.

II ASSEMBLEA D'ESTUDIS SOBRE EL COMTAT DE BESALÚ

Contractants i any	Béns transmesos i acte jurídic	Quantitats	Foli
Dalmau Ça-Minyana i son fill → Mateu Des-Vall i sa germana Agnès, vídua de G. Corona.	La quarta part del terç del delme de Vilallonga. (V)	[Preu: 15.000 ss.] [Liq.: 833 ss. 4 d.]	12
Procurador reial → G. Poch, de Castellfollit.	Crida i corredoria de Castellfollit. (C)		12
Dalmau Ça-Minyana → P. Ça-Costa, d'Olot.	Un feu en Les Preses. (Vg)		12
G. Ça-Minyana → Antoni Mart, de Castellfollit.	Dos masos a Begudà. (V)		12
Magaulí d'Empúries → P. de Fenoses.	Batllia de Ridaura. (C)	[Liq.: 150 ss.]	12 v.
Arnau d'Espasen → Ramon d'Espasen.	Quatre masos al vescomtat de Bas i 45 ss. censals a la parròquia de Ridaura. (L)	[Liq.: 200 ss.]	12 v.
Procurador reial → Arnau Guardiola, clergue.	Senyoria, tasca i «cusura» sobre una peça de terra del terme del mas Des-Puig, de Begudà. (C)	Cens: 12 d. [Liq.: 50 ss.]	12 v.
Dalmau Ça-Minyana i son fill → Bertran Ça-Maso, de Castellfollit.	Masos de Munfrós i Des-Puig, a Begudà. (Vg)	[Preu: 600 ss.] [Comp.: 200 ss.]	12 v.
P. Arnau de Muntpalau → P. de Queixana, fill de Berenguer.	Castell de Beuda. (V)	[Preu: 16.000 ss.] [Liq.: 3.555 ss. 6 d.]	13
Ponç de Cornellà → Suau, filla de Joan Roura.	Terç de les lleudes, passatges de besties grosses i menudes a la vila de Besalú; i 1/3 de la lleuda del peix, de la sal, de la fusta i terra obrada. (V)	[Preu: 5.500 ss.] [Terç: 1.833 ss. 4 d.]	13
Dalmau Ça-Minyana → G. de Belda, d'Olot.	Mas del «Plan d'Avall», de Begudà. (Vg)	[Comp.: 100 ss.]	13
G. Ça-Pinya → Berenguer Ça-Pinya, son pare.	Batllia de Sant Privat. (C)	[Liq.: 600 ss.]	13
Procuradro reial → G. Des-Balbs, cavaller.	Masos i drets del feu de Bas. (A)	[Liq.: 300 ss.]	13 v.
Bernat Ça-Rovira → Bernat Des-Pomer, de Camprodon.	Un terç del terç dels forns de la vila de Camprodon. (V)		13 v.
R. Batlle, de Castellfollit → G. De Vivers, de Sant Joan Les Fonts.	La quarta part del Mas «Dez Puyg de Viver». (V)		14 v.

Contractants i any	Béns transmesos i acte jurídic	Quantitats	Foli
AR → A. Ça-Conomina, batlle de Camprodon.	Foriscapis de la batllia. (R)		14 v.
P. Jacme Ça-Font, de Sant Martí de Capellada → Ponç de Santa Maria de Besalú.	Feixa al lloc de Buada, de Besalú. (V)		14 v.
P. Ça-Riera, de Juvinyà → Bernat Colell, de Besalú.	Una feixa a Sant Vicens de Besalú, al lloc de Buada. (V)		14 v.
A. Des-Pujol, de Juvinyà → R. Des-Mas, carnicer de Besalú.	Una feixa de terra a Besalú. (V)		14 v.
P. de Belda, de Besalú → Berenguer Cavaller, apotecari.	Una taula de merceria a la plaça de Besalú. (V)		14 v.
Arnau de Vallebriga, de Llanars → A. Des-Pujol, d'Espinalba.	Una peça de terra al lloc de Ça-Bdia, que pertany al Mas Bonet. (V)		14 v.
Arnau de Vallebriga → Bernat Siscarts, de Llanars.	La borda Bonet. (V)		14 v.
1345 (10)			
G. Ça-Minyana → Nicolau Des-Vern, ciutadà de Girona.	Delmes de Santa Pau. (Vg)	Preu: 3.500 ss.	33
G. Ça-Minyana → Bernat Terrada, de Santa Pau.	Altra part del delme de Santa Pau. (Vg)	Preu: 2.000 ss.	33
P. de Cervera → R. Des-Quer, prevere de la capella de Castellfollit.	Escrivania, masos i censals. (C)	Comp.: 400 ss.	33
Castlans de Castellfollit → Ramon d'Empúries, de l'Orde de l'Hospital.	Feu de Castellfollit, mas Vila, mas Ça-Coma, 10 samals de raïms censals, un feix de palla, la quarta part dels molins de Cererós, de la muntanya del Mont (Montagut), de les terres i boscos vescomtals de Begudà i de les rendes del mas de Casapadelles; un quartó d'oli del mas de Vinyoles, un maial d'oli del mas de Vallmanya, una quartera de forment als masos de Fenoses i Ç'Oliva, 3 maials de vi al mas Des-Noguer Des-Anglès i una quartera de forment al mas Des-Puig de Carrera. (T)	Comp. per certs béns: 95 ss. de cens.	33
Dalmau Ça-Minyana → P. Campelles.	Una plana al «Castlar». (E)		33

II ASSEMBLEA D'ESTUDIS SOBRE EL COMTAT DE BESALÚ

Contractants i any	Béns. transmesos i acte jurídic	Quantitats	Foli
R. Des-Catllar, cavaller → Mateu Des-Vall i Anna Agnès Des-Vall, muller de G. Corona.	La meitat de la sexta part del delme de Sant Martí de Vilallonga. (V)	Preu: 14.250 ss.	33
R. Des-Catllar → Simon Des-Vall.	Altra meitat de la sexta part del delme de Vilallonga. (V)	Preu: 14.250 ss.	33 v.
G. Des-Balbs → Monichó de Puigpardines.	Masos de Bellsolà, Ferrerons i P. Arnau, un camp del mas Ça-Torra, un parell de gallines, una quaratera de civada i dues dotzenes de ferradures censals al mas Des-Ferrer i camp «dels Arrufats», a la parròquia de Sant Privat (T)		
P. Ça-Coma, batlle de les Preses → G. Des-Balbs.	Diversos béns. (V)	Comp.: 700 ss.	33 v.
G. de Palera, castlà de Beuda → homes de Besalú → G. Des-Torrents, prevere de Santa Maria del Munt.	Masos de Ça-Font des Torrent, de Ça-Coma, de Ça-Vall i de Ça-Rovira, al terme de Beuda. (C)	Comp.: 3 capons cens i 180 ss. d'entrada.	33 v.
G. de Palera → Bernat Ça-Sala, de Besalú → sagristà de Sant Llorenç del Munt.	Mas del Serrat i borda del Clos. (C)	Comp.: un capó de cens i 800 ss. d'entrada.	34
Procurador reial → Jaume Alemany.	[Part dels delmes de Sant Privat i Sant Esteve «Celull».] (R)	Liq.: 400 ss.	34
Dalmau Ça-Minyana → Bertran Ça-Masó, de Castellfollit.	La meitat del feu de Begudà (Vg)	Preu: 4.000 ss. Liq.: 100 s.	34
Agnès de Porqueres → P. de «Ullerola», son batlle.	Honors de Santa Pau, Sant Martí i Santa Maria dels Arcs. (C)	Liq.: 300 ss.	34
Dalmau Ça-Minyana → P. Tarló, de Camprodon.	Mas Junyols i mas Des-Franch, de Sant Martí de Vilallonga. (Vg)	(12)	34 v.
Procurador reial → R. de Vilanova.	Una «fàbrega» a Sant Privat. (C)		34 v.
Procurador reial → Benvenist Bonjuha, jueu de Besalú.	Cens de 13 diners per un alberg. (Vg)	Preu: 200 ss.	34 v.
Procurador reial → G. P. Geronès, prevere de Girona.	2 ss. 8 d. sobre un alberg d'en P. Ses-Cases, de Besalú, i 16 d. sobre unes cases d'en G. Ron. (V)		35

ANTONI Mª ARAGO I CABAÑAS

Contractants i any	Béns transmesos i acte jurídic	Quantitats	Foli
1345 (13) Ermessenda de Cabrenys → P. de Vilamala, del terme del castell d'Hòstoles.	La meitat d'un molí en la parròquia de «Les Encies». (E)		35
Berenguer de Rocasalva → Jacme Saula.	14 quarteres d'ordi censals, sobre la fàbrega de Sant Este- ve «Celull». (V)		35 v.
Arnau Palet, d'Olot → Descolomer Des-Corp, de Les Preses.	G. Una batllia que el venedor tenia en la parròquia de Les Preses. (V)	Liq.: un terç.	35 v.
Procurador reial → G. Galceran de Cartellà, com a suc- cessor de la muller d'en Be- renguer de Cardona.	La vall de Joanetes. (C)	Comp.: 2.000 ss.	35 v.
Dalmau Ça-Minyana → Bertran Ça-Masó, de Castellfollit.	Castlania de Begudà. (V)		35 v.
G. Galceran de Cartellà → R. P. de Batet.	20 quarteres d'ordi sobre la «fàbrega» d'en P. Ferrer, de Sant Esteve «Celull». (V)	Comp.: 2 capons anyals.	36
1346 (14) G. de Boxols, de Girona.	Masos i terres a Castellfollit i Montagut. (A)	Liq.: 800 ss. 8 d.	36
Procurador reial → P. Berenguer S'Anglada d'Avall, de Besalú.	Llicència per a construir un molí blader, prop el torrent de Juyanell. (E)	Cens: 2 perdius.	36
Ermessenda de Cabrenys → Berenguer Ça-Fàbrega.	La tercera part del blat que prenia a Sant Feliu de Palla- rols. (V)	Preu: 1.200 ss.	36
P. de Puigpardines.	Força de Creixenturri, del vescomtat de Bas. (C)	Liq.: certs drets.	36
1347 (15) Geraldà, muller d'en Bernat de Casadevall → P. de Planavella, de Besalú.	Una peça de terra, dita de «ça Reial». (V)	Liq.: un terç.	36 v.
Arnau Des-Pujol → P. Griver.	Una feixa a «ça Reial», de Besalú. (V)	Preu: 170 ss.	36 v.
Berhat Joncar, de Besalú → Bernat Orinós, sabater de Be- salú.	La meitat d'una feixa al lloc de Buada, de Sant Vicens de Besalú. (V)	Preu: 100 ss. Liq.: un terç.	36 v.
Arnau G. de Tregurà → de Ça-Rovira, de Begudà.	R. Delme de la parròquia de Be- gudà (16). (D)	Liq.: la quarta part.	37

II ASSEMBLEA D'ESTUDIS SOBRE EL COMTAT DE BESALÚ

Contractants i any	Béns transmesos i acte jurídic	Quantitats	Foli
G. de Vilafant → R. de Roura, dels Villars de Montagut.	Batllia del mas Roura i altres masos i bordes en la parròquia de Sant Pere de Montagut. (C)	Liq.: 50 ss.	37
R. de Toron, batlle de Sant Esteve de «Çaluy» → A. d'Orri.	«Tascha e migera cussura e menjar del batlle», sobre dues feixes de terra més enllà d'Estanyol. (V)	Liq.: un terç.	37
Procurador reial → Isach Zarch, jueu d'Olot.	Unes cases a Besalú (17). (C)	Cens: 6 d.	37
Sibilia, filla de G. Jordà → A. Des-Soler, de Santa Maria de Ridaura.	Censos, fruites, agrers, tasques i altres rendes que tenen a la parròquia de Ridaura, ensemps amb en Berenguer de Puigpardines i amb n'Orpay. (V)	Liq.: un terç.	37
G. de Balbs, fill d'en G. de Balbs → P. Des-Forn, de Les Preses.	Batllia de vi i «diners d'albergues» en la parròquia de Les Preses. (V)	Preu: 60 ss. Paga la meitat del terç (18).	37
Jacme Alemany, donzell del vescomtat de Bas → Elisenda, sa muller, filla d'en Bernat de Bellpuig.	Sobre la meitat del delme de Sant Esteve «de Çaluy». (C)	Preu: 1.000 ss. barc. Liq.: ½ lluïsmo (2 ss. per lliura) (19).	37
Berenguer Ça-Quintana → Barcelona Ça-Quintana, de Sant Esteve d'En Bas.	Drets sobre la cabana de Ça-Quintana. (C)	Preu: 1.300 ss.	37
Procurador reial.	Força de Crexenturri. (E)		37
Ramon de Toron, batlle de Sant Esteve «Çaluy» → G. Des-Prat.	Coromina de Refardes. (C)	Liq.: un terç.	37 v.
Procurador reial → P. Des-Prat, de Besalú.	7 quarteres de forment i 5 ss. 8 d. censals sobre unes terres del lloc de Buades (20). (C)	Liq.: 100 ss.	37 v.
1348 (21) Bernat de Bellvespre → Bertran Ça-Masó, de Castellfollit.	Redelme del pa del forn de Castellfollit (22). (V)	Preu: 1.250 ss.	38
Huc de Bas → R. Des-Torn.	Batllia dels honors que posseeix a Sant Esteve i Sant Romà de Joanetes. (C)	Liq.: el terç del terç.	39
Ramon Des-Torn → Pere Puget.	Batllia de Sant Esteve i de Joanetes. (E)	Entrada: 150 ss. Liq.: un terç.	39

Contractants i any	Béns transmesos i acte jurídic	Quantitats	Foli
Arnau de Manlleu → Berenguer Ça-Tresturç.	Censal, tasques i mitjos del més sobre el pla Traver, del castell de Mallol (Bas). (V)	Preu: 400 ss. Liq.: el terç més 11 ss. 1 d.	39
Arnau de Manlleu → Berenguer Ça-Trestura.	Masos i honors al pla Traver. (V)	Liq.: el terç.	39
Magaulí, comte d'Empúries → Berenguer Ça-Pinya, batlle de Sant Privat.	Batlles de Sant Pere de Les Preses i de Sant Esteve. (C)	Liq.: el terç.	39
G. Sesller de → Agnès, muller de Pujol.	«Joves» que Huguet d'Empúries concedí a A. d'Ermentera, batlle de Les Preses, al qual succeí el dit G. SesPreses. (D)		39
1349 (2) P. Ologre, rector de tellfolit	Bertran Serra, capella de Cas-tellfolit	Preu: 400 ss. Cens: 5 ss. Liq.: Terç del preu. Cens al rei: 10 ss.	39 v.
Procurador reial del pa, hospital nou i convent de Predicadors.	Almoína Crida i corredoria de Besalú. (T)		40
G. Ça-Nou. de Hospitz	Camprodon. → 18. ^a part del delmal que fou dels Ça-Minyana. (C)	Comp.	40
Francesc de Piles → Gençana, germana seva i viuda d'en Bernat De Forn, de Camprodon.	Escrivania pública de Camprodon. (C)	Preu: 1.500 ss. Cens: 40 ss.	40
P. Ça-Rovira → P. Carlo, de Camprodon.	Una part en el forn de la vila, amb carta de gracia de 4 anys. (Vg)	Preu: 700 ss. Comp.: 310 ss.	40
Sibilia, comtessa d'Empúries → R. Puigpardines, al qual succeí Berenguer de P. nét seu	Quer de Bas. → Una sala i hort a Sant Esteve «Celuy». (V)		40
Dalmou de Rocasalva → Berenguer de Rocasalva, germà seu.	Masos de Casesnoves d'Amunt, Casesnoves d'Avall, Ça-Sort d'Amunt, Ça-Sort d'Avall i Ça-Cladera, que estan a la vall d'Hostoles. (L)		40
1350 P. Ça-Rovira → R. Des-Pomer.	Un terç de tres parts sobre el forn de Camprodon. (V)		40 v.

II ASSEMBLEA D'ESTUDIS SOBRE EL COMTAT DE BESALÚ

Contractants i any	Béns transmesos i acte jurídic	Quantitats	Foli
Bernat Cavaller, de Besalú, marmessor d'en Ramon de Sales, fill d'en P. de Bianya → Arnau Corona, de Camprodon.	Els masos Ca-Montada, de Sant Martí de Solamal, i Ca-Rovira, de Santa Margarida de Bianya. (V)		41
Cerdana, filla d'en Jacme des Pomer → Jacme Mataró, de Camprodon.	La part que tenia sobre el forn de Camprodon. (V)	Liq.: el terç.	41
Bernat Des-Grau, de Castellfollit, curador dels béns de Galceran des Boxols → P. de Fontfreda.	Una vinya als Boxols de Montagut. (V)	Liq.: el terç.	41
	La meitat dels masos de Liurella, Serra, Montràs, Pinadella d'Avall, Pinadella d'Amunt, Mira, Plan d'Avall, Despuig, de Begudà; la meitat de la castlania del castell de Montrós (de diners, palla, ous, cols, cebes, formatges, cuixes i llongües de bous i vàques enderrocades; i la meitat de les «calonies»). (V)	Preu: 3.200 ss. Liq.: el terç.	41
Ramon Ca-Masó, de Castellfollit → G. de Belda, d'Olot.	Part del delme de Sant Martí de Vilallonga. (L)	Composició.	42
1351 (25) Pere de Milany → Església de Vic.	Delme de Ca-Vola, del terme del castell de Milany. (T)		43
→ Rovira de Cortals.	Delme de Sant Joan les Fonts. (A)	Venda dels fruits: 244 ss. 6 d.	43
→ a una filla d'en Francesc de Vianya.	Casa de Bellvespre. (T)	Venda dels fruits.	43
1352 (26) Huguet Roig, de Camprodon.	Honor de Solans i Poñrerols, a Sant Cristófol de Crexenturri. (V)	Preu: 360 ll. Liq.: el terç.	43 v.
Brunissenda, vídua d'Arnau de Juvinyà → Bernat de Geronella, batlle de Pinoses.	Part del delme dels Espelts, Sant Martí de Tronariça, Sant Salvador i Sant Ponç d'Ollina. (V)	Preu: 3.000 ss. Liq.: ½ terç.	43 v.
Arnau de Montagut, castlà del castell de Montagut → P. Ca-Coma d'Amunt.	Homes, dones i un censal de 8 ss. pertanyents al mas de Ca-Coma d'Amunt, a Batet. (T)	Comp. (27).	44

Contractants i any	Béns transmesos i acte jurídic	Quantitats	Foli
1353 (28) Ramon de Bellvespre → Si- mon d'Albís.	Delme de pa, vi, llana, cànem i carnatge de Sant Joan les Fonts. (V)	Preu: 600 ss. Liq.: ½ terç, menys la vuitena part.	44
P. Colell d'Aguilar i Beren- guer Pelegri, de Muntpalau, marmessors de Simon d'Al- bís → Ramon de Ça-Rovira D'Amunt, de Santa Eulàlia de Begudà.	Part del delme de Sant Joan les Fonts. (V)	Preu: 5.060 ss. Liq.: ½ terç.	44 v.
Procurador reial → Tudors d'Almanda, filla de Francesc de Bisanya.	Casa de Bellvespre, tres mo- lins a la riera de Ridaura i els masos de Cabrafiga, Ça Losa, Ç'Estrada i Des-Roig; — part del delme de Sant Joan Les Fonts; — una batllia a Cstellofollit. (C)	Comp.: 2.000 ss.	45
Procurador reial → Tortosa de Rech, marit de Na Blan- cha.	Feus a Castellfollit. (C)	Comp.: 8. ^a part.	45 v.
1354 (29) Marmessor d'en Pere Ponç, de Besalú → R. P. de Batet.	Part del delme de Sant Feliu de Beudà. (V)		
Procuradors d'Elvira, muller d'En Gilabert de Cruilles → A. Corona, de Camprodon.	La quarta part del delme de Sant Martí de Tornariça i Sant Ponç «de Ullina». (V)	Preu: 2.300 ss. Liq.: ½ terç.	45 v.
Tudors de Cília, filla de Be- renguer Ça-Masó, de Vilallon- ga → Arnau de Junyents.	Batllia que comprèn les ma- soveries Des-Molins, Des-Mas- caró, d'en Pastor, d'en Triach, d'en Rocha, d'en Junyents; d'en Franch, d'en Guerau, d'en Rocha, d'en Pagès, d'en Codina, a Junyents; — d'en Serrat, d'en Era, d'en Maçan, d'en Riba, d'en Arsen, d'en Font, d'en Jover i d'en Fontviella, a Mayns; — altres bordes i masoveries que en Dalmau de Minyana tingué a la parròquia de Vi- lallonga. (V)	Preu: 37 ll. Liq.: ½ terç (30).	45 v.
Dalmau Ça-Minyana → P. de Campelles, de Camprodon.	Una plana l Castlar, parrò- quia de Sant Martí de Vila- llonga. (E)	Liq.: 310 ss.	46
[1355] (31) [Bernat Ça-Pedrera.]	Mas «Boreda», ls termes de Castellofollit, Montagut i Mont- rós. (V)		

II ASSEMBLEA D'ESTUDIS SOBRE EL COMTAT DE BESALÚ

Contractants i any	Béns transmesos i acte jurídic	Quantitats	Foli
[1356] (32) Ramon Ça-Masó, de Castellfol·lit → G. Beuda, d'Olot.	Masos Ça-Liurella, Serra, Quirch, Muntrós, Pinadella de Munt, Papagais, Ça-Masó, Des-Puig, i Miyà, a Begudà i castlania de Muntrós. (V)	Liq.: un terç.	47
Ponç Des-Catllar → Mateu Ça-Vall, de Camprodon.	Sisena part del delme de Molló. (V)	Liq.: Dret del terç.	47 v.
[1357] (33) Huguet de Minyana → Andreu Des-Junyents.	Mas Des-Junyents. (C)	Liq.: 2 parts del terç (34).	47 v.
G. de Meyà, cavaller → R. Des-Mas, de Besalú.	Mas de Ses-Cases (Sant Mateu de Vilademires). (V)	Liq.: el terç.	47 v.
G. de Rexach, de Banyoles → Joan Des-Puig, de Puig Arnolf.	Mas Monell (Mieres). (V)	Liq.: el terç.	47 v.
Francesc Oliver, tutor d'en Pericó Ça-Rovira, de Camprodon → Pericó Corona.	Redelme sobre certs drets reials. (V)	Preu: 112 ll. Liq.: el terç.	48
G. Minyana, de Camprodon → Francesc Mulladar.	Obligació dotal sobre uns masos i drets a Junyells. (C)	Liq.: 1.200 ss.	48
[1358] (35) Ponç de «Catlar» → Pere Moxó, de Camprodon.	La sisena part del delmes de Santa Cecília de Molló. (V)	Preu: 20.200 ss. Liq.: ½ terç.	48 v.
G. de Belda i G. Ça-Masó, castlans de Muntrós.	(E)		48 v.
[1359] (36) Procurador reial → Serena, vídua d'en P. Des-Coll.	Masos Gravalosa, Tost, Lledó Noguera, a Santa Mrgarida. (C)	Comp.: 300 ss.	49
P. Ça-Rovira, de Camprodon → Jacme Portal, prevere.	Sis masos: Megrians, Font, Croanyes, Des-Castell, Borda d'en Mayenç i Des-Esteben. (V)	Preu: 3.600 ss. Liq.: el terç.	49 v.
[1361] (37) Alamanda, filla d'en P. de Sexa, i Tortosa de Rech, son marit → G. de Beuda, d'Olot.	Delme a Sant Cristòfol Les Fonts. (V)	Preu: 1.000 ss. Liq.: ½ terç.	50
1363 (38) Procurador reial → Bernat de Finestres.	Casa de Bellvespre (masos, molins, delme de Sant Joan les Fonts, i sisena part de les rendes de Castellar i Montagut); ofici de la vegueria i batllia de Castellfol·lit. (C)	Comp.: 4.000 ss.	50 v.

ANTONI Mª ARAGO I CABAÑAS

Contractants i any	Béns transmesos i acte jurídic	Quantitats	Foli
Francesc Costa → Berenguer Des-Prats.	Alberg a Camprodon. (V)	Preu: 1.400 ss. Dret de foriscapi: 2 ss. 5 d. per lliura.	50 v.
1365 (39) G. Ça-Nou, de Camprodon → Hospital de Camprodon.	Una part del delme de Vilallonga. (L)	Comp.: 4.500 ss. Comp.: 375 ss.	51 v.
1366 (40) Elvira, muller d'en Gilabert de Cruilles.	Meitat del delme de Sant Privat. (V)	Preu: 8.000 ss. Liq.: ½ terç (41).	51 v.
Ponc Des-Castllar → Arnau de Canyelles, de Camprodon.	Sisena part del delme de Sant Martí de Vilallonga. (V)	Preu: 16.000 ss. Liq.: ½ terç.	52
Elvira, filla P. de Puigpardines, senyor de Creixenturri, muller d'en Gilabert de Cruilles → Francesc Otger.	Meitat del delme del pa i del vi, a Sant Privat. (V)	Preu: 8.000 ss. Liq.: ½ terç.	52 v.
Agnès, filla d'en Bernat Ça-Font, notari de Besalú i hereva de Joan de Roura, de Besalú → P. Galceran de Cartellà.	Terça part d'ordi i civada en certs llocs de la castlania de Besalú (Cabanelles, Casamor, Caixans, Crespià, Vilademires, Vilert, Esponellà, Usay, Serinyà, Camprodon, Millars i Orriolets). (V)	Preu: 1.500 ss. Liq.: ½ terç.	52 v.
Pere Galceran de Cartellà → Andreu Martiniz de Vallterra.	Vall de Joanetes. (V)	Preu: 41.500 ss. Liq.: part del terç (42).	52 v.
[1381] (43) Procurador reial → Ponç Des-Castllar.	Violaris de Junells, Labora i Maians, en la vegueria de Camprodon. (C)	Comp.: 1.000 ss.	57 v.
1382 (44) P. Molló → Pia almoina de Camprodon.	Part del delme de Molló. (L)	Comp.: 150 fl.	59
1394 (45) G. de Peguera.	Un predi a la vall de Bianya. (A)	Preu: 300 ss. Liq.: 66 ss. 8 d.	59 v.
Simonet Des-Vall → Simon d'Abella, de Camprodon.	La divuitena part del delme de Vilallonga. (V)	Preu: 5.000 ss. Liq.: 680 ss.	
1399 (46) P. Des-Bachs, de Girona.	Meitat del feu de Rocabruna. (A)	Liq.: 2.000 ss.	60

ABREVIATURES

A. adquisició	liq. liquidació
C. confirmació	R. recepció
comp. composició	T. transmissió
D. donació	ss. sous
d. diners	V. venda
E. establiment emfitèutic	v. verso
f. foli	Vg. venda a carta de gràcia
L. llegat	

NOTES

- (1) ACA.RP.Bg. 1/B, 1.
- (2) De l'esmentada sèrie, tan sols n'he pogut identificar-ne un: el llibre de comptes d'en Frances Ça-Sala, Batlle general de Catalunya, i d'en Jaume Des-Far, savi en dret de Manresa, procuradors dels feus durant els anys 1341-1344, les dades del qual he incorporat a la Taula. (ACA.RP.Bg. 1/E, 1).
- (3) Per a la determinació dels llocs corresponents a la vegueria de Camprodon i sotsvegueria de Besalú he seguit el fogatge del Rial Patrimoni, Mr. 2.590, en el qual hi figura separatament la batllia de Figueres.
- (4) Sobre les rendes generals de la corona pot consultar-se M. T. FERRER MALLOL, *El patrimoni reial i la recuperació dels senyorijs jurisdiccionals en els Estats catalano-aragonesos a la fi del segle XIV*. «Anuario de estudios medievales», VII (1970-1971), pàgs. 351-491. Per al dret del terç o foriscapi, vegi's: DUCANGE, *Glossarium...*, Paris, 1733, col. 614; J. M. FONT RIUS, *Instituciones medievales españolas*, Madrid, 1949; pág. 90; y L. G. DE VALDEAVELLANO, *Curso de historia de las instituciones españolas. De los orígenes al final de la Edad Media*, Madrid (1968), pág. 400.
- (5) Per mor de l'extensió, no he pogut recollir totes les dades de tipus feudal registrades en el llibre estudiat.
- (6) Compte dels procuradors del feus de Catalunya, Ferrer de Lillet i R. Vinader.
- (7) Compte de Ferrer de Lille i Bernat d'Olzinelles.
- (8) Compte de Francesc Ça-Sala y Jacme Des-Far.
- (9) Els claudadors indiquen que les dades procedeixen del registre esmentat en la nota 2.
- (10) I compte d'en Bernat Bertó, de la procuració reial de Girona.
- (11) S'acordà que si la gràcia passava, pagaria 900 sous de més.
- (12) Si la gràcia passa, deuen pagar 228 sous.
- (13) II compte d'en Bernat Bertó.
- (14) III compte d'en Bernat Bertó.
- (15) I compte de Pere Ça-Costa, Batlle general.
- (16) Es tingut pel vescomte de Bas i per en Xexa, cavaller, sota alou del bisbe de Girona.
- (17) «Afronten, de sol ixent, en la carrera publica; de migdia e de sol ponent, en les cases d'en Francesch dez Prat; de serç, en les cases d'en Isach, fill d'en Zarch».
- (18) L'altra meitat del terç correspon a l'abat de Les Preses.
- (19) L'altra meitat del lluíisme perany al bisbe de Girona.
- (20) Les terres pertanyen a Berenguer i Guillem Moner, a Bernat Sobirós i a G. Espigoler.

- (21) II Compte de Pere Ça-Costa.
- (22) La venda fou confirmada per Pere Cornellà, procurador de Castellfollit.
- (23) III Compte de Pere Ça-Costa.
- (24) IV Compte del mateix.
- (25) V Llibre de Pere Ça-Costa.
- (26) VI Llibre del mateix.
- (27) S'acordà de fer un nou establiment a Guilleuma, filla d'en Bernat Ça-Coma, amb una clàusula sobre els descendents.
- 28 VII Llibre de Pere Ça-Costa.
- (29) VIII Llibre del mateix.
- (30) L'altra meitat pertany a Ponç i Ramon Des-Catllar, castlans del Castlar.
- (31) IX Llibre de Pere Ça-Costa.
- 32) X Llibre.
- (33) XI Llibre.
- (33a) XII Llibre.
- (34) L'altra part del terç pertany al senyor del Catllar.
- (35) XII Llibre de Pere Ça-Costa.
- (36) XIII Llibre.
- (37) XV Llibre.
- (38) XVII Llibre.
- (39) XIX Llibre.
- (40) XX Llibre.
- (41) L'altre mig terç pertany al bisbe de Girona.
- (42) Comparteix el terç amb el bisbe de Girona.
- (43) XXXV Llibre o compte de Pere Ça-Costa.
- (44) XXXVI compta.
- (45) Vè. Llibre de Bernat Serra.